Vaahterakoti Järvenpäässä

Kahdesta osasta veistoksellinen kokonaisuus

Sirkka Saarinen, toimittaja

Palvelutalo Vaahterakoti Järvenpäässä on juuri sitä mistä nimi kertoo: kodinomainen, viihtyisä vanhusten palvelutalo. Rakennuksen hahmo jäsentyy kahteen selkeästi hahmottuvaan osaan, jotka muodostavat yhden kokonaisuuden. Rakennus on arkkitehtonisesti yksiaineinen homogeeninen pinta, joka muodostaa veistoksellisen kappaleen. Yksiaineisuuteen liittyy sekä intensiivinen väri että voimakkaasti uritettu betonipinta.

Vaahterakodissa on 74 asuinhuonetta, joissa on 88 vuodepaikkaa. Se täydentää Jampan palvelupihaa, jossa on Vaahterakodin valmistumisen jälkeen neljä asuinrakennusta sekä perinnesauna.

Rakennustyöt tontilla aloitettiin lokakuussa 2015, ensimmäinen, matalampi osa otettiin käyttöön joulukuussa 2016 ja toinen, korkeampi osa maaliskuussa 2017.

Kohteen projektinjohtourakoitsija on *Mestaritoiminta Oy*, joka vastaa *Järvenpään Mestariasunnot Oy:n* kaikkien uudiskohteiden toteuttamisesta. Järvenpään Mestariasuntojen emoyhteisö on puolestaan Järvenpään kaupunki, joka omistaa yhtiön koko osakekannan.

Vaahterakodin keskeisenä rakentamisen ja rakennuttamisen teemana oli korkea rakentamisen laatu ja koko elinkaaresta tulevien kustannusten huomioiminen sekä käyttökustannusten optimointi ja minimointi. Käyttäjät olivat aktiivisesti mukana koko hankkeen ajan ja heidän toiveensa ja tarpeensa otettiin huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Rima korkealla

Vaahterakodin rakentamisessa rima on ollut korkealla: se täyttää tiukat ympäristö- ja terveysvaatimukset. Rakennus on rakennettu terveellisiä ja turvallisia rakennusmateriaaleja käyttäen, sillä on hyvä äänieristys, se on energiatehokas ja tiivis.

Yhtä korkealla rima on ollut myös arkkitehtuurin osalta. Tuloksena on rakennus, joka osaltaan täydentää Jampan palvelukeskusta muodostaa paikkaan itä-länsisuuntaisen rajauksen.

Vaahterakodin arkkitehtisuunnittelijana on *ARK-house Arkkitehdit Oy*, pääsuunnittelijana professori, arkkitehti *Pentti Kareoja* ja projektiarkkitehtina *Jukka Salonen*.

Rinnetontilla

Rinteessä sijaitsevan Vaahterakodin alempi taso liittyy julkiseen toritilaan. Sinne sijoittuu muun muassa pieni ravintolatila. Ylempi taso puolestaan liittyy vahvemmin olemassa olevaan Jampan palvelutaloon.

”Myös rakennuksen hahmo jäsentyy kahdesta osasta: ylätason kuusikerroksisesta torniosasta, joka on myös maamerkki pääväylän varrella ja alatason kaksikerroksisesta lamellimaisesta osasta. Torniosan veistoksellisuutta korostaa sen kattopinta, joka nousee samaan tahtiin kuin rinnemaasto”, Pentti Kareoja esittelee perusratkaisua.

Arkkitehtonisesti osat muodostavat kokonaisuuden, yksiaineisesta homogeenisesta betonipinnasta muodostuvan veistoksellisen kappaleen. Yksiaineisuuteen liittyy sekä intensiivinen väri että voimakkaasti uritettu betonipinta.

Häivyttämisen sijasta elementtiratkaisu korostuu

”Rakennuttajan tavoitteena oli kustannustehokas rakennus, jossa ei tingitä laadusta eikä viihtyisyydestä. Myös aikataulutavoite oli tiukka”, Kareoja kertoo.

1 Vaahterakodin julkisivuun haluttiin voimakas uritus eri suuntiin kääntyvänä viivastona. Elävyyttä korostettiin intensiivisellä värillä. Pinnassa erottuu eri katselusuunnasta aavistus eri pigmenttien värejä urituksen suunnasta sekä valon ja varjon vaihteluista johtuen.

1

Artikkelin valokuvat: Jussi Tiainen

2

Arkkitehtisuunnittelu vastasi tavoitteisiin betonielementtiratkaisulla.

"Julkisivussa käänsimme usein hallitsevan ajatuksen elementtijaon piilottamisesta sen korostamiseen. Sen sijaan että lähdetään vimmaisesti hävittämään saumoja, ne otettiin osaksi sommittelua. Julkisivu paljastaa yksittäisten elementtien itsenäisen luonteen. Isona pintana itsenäiset elementit muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden", hän toteaa.

"Betoni on erittäin kaunis ja elävä materiaali", Kareoja korostaa. "Vaahterakodin julkisivuun haluttiin voimakas uritus eri suuntiin kääntyvänä viivastona. Elävyyttä korostettiin intensiivisellä värillä. Säämiskämäisessä pinnassa erottuu eri katselusuunnasta aavistus eri pigmenttien värejä urituksen suunnasta sekä valon ja varjon vaihteluista johtuen."

Värisekoitussuhteen arkkitehti ja elementtien valmistaja *YBT Oy* hakivat yhdessä kokeilemalla. Tuloksena oli viiden prosentin pigmenttilisäys, jossa on 3 prosenttia punaista ja prosentti sekä keltaista että mustaa pigmenttiä. "Täydet pisteet YBT:lle, olemme erittäin tyytyväisiä elementteihin", Kareoja kehaisee.

Julkisivuelementit on sommiteltu shakkiruutumaisesti urituksen suunnan vaihtelujen mukaan. Samaa shakkiruutusommittelua on noudatettu myös ikkunoiden sijoittelussa.

Julkisivun viivastossa voi Kareojan mukaan nähdä aavistuksen 60-70-luvun OP-taiteesta. "Sen liikettä ja kinetiikkaa, josta syntyy fokuspisteistä."

Hienovaraista graafista betonia

Pohjoisen pääsisäänkäynnin yhteydessä olevan poikkisuuntaisen katosrakennuksen julkisivut on toteutettu graafisella betonilla.

Rauhallisen vaaleissa pinnoissa *on Aimo Katajamäen* suunnittelema grafiikka, joka läheltä katsottuna hahmottuu kauniin hienovaraiseksi lintuornamentiikaksi.

Kerroksissa yhteiset kotipesät

Torniosan plaani on kolmiomainen. Joka kerroksessa on oma kotipesä, johon liittyy lasitettu iso viherhuonetyyppinen parveke. Sen kyljessä on poistumistie pyöreänä tornina.

Ylimpien kerrosten isommissa asunnoissa on lisäksi omat ulokeparvekkeet rakennukseen tuulimyllymäisesti sommiteltuna.

Siipiosa on osittain kaksikerroksista tilaa. Kahden porrashuoneen välissä olevassa aulassa tilojen kaksikerroksisuus on avattu näkyväksi isoilla lasiseinillä ja parviratkaisuilla.

Sisätiloissa tunnusväritys on hillittyä.

2 Kahden porrashuoneen välissä olevassa aulassa tilojen kaksikerroksisuus on avattu näkyväksi isoilla lasiseinillä ja parviratkaisuilla.

3 Rakennuksen hahmo jäsentyy kahdesta osasta: ylätason kuusikerroksisesta torniosasta, joka on maamerkki pääväylän varrella ja alatason kaksikerroksisesta lamellimaisesta osasta.

4 Julkisivuleikkaus ja ote julkisivupinnasta.

5 Julkisivuelementit on sommiteltu shakkiruutumaisesti urituksen suunnan vaihtelujen mukaan. Väribetonissa on 3 prosenttia punaista ja prosentti sekä keltaista että mustaa pigmenttiä.

3

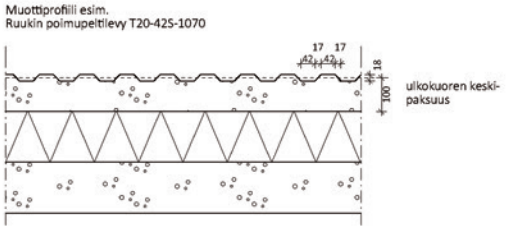

ULKOSEINÄN LEIKKAUS KOHTISUORAAN
PROFIILIIN NÄHDEN

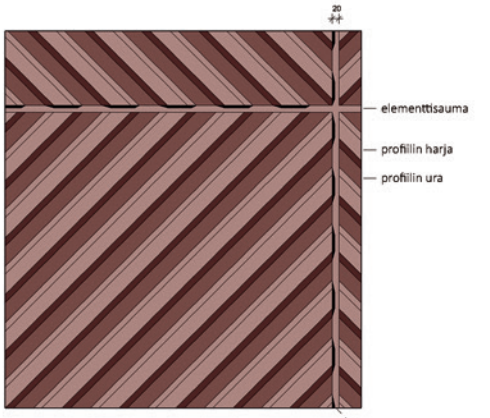

OTE JULKISIVUPINNASTA

pintakäsittely:	MUK-A + sementtiliiman poisto
ikkunanpielet:	MUO-A + sementtiliiman poisto
värimassa:	punaruskea
kivilaines:	punertava kivirouhe, esim. Ridasjärven punainen
raekoko:	8 mm
urasyvyys:	18 mm
urituksen astekulma:	45

SAUMAN VAAKALEIKKAUS /

4

5

6 Ylimpien kerrosten isommissa asunnoissa on lisäksi omat ulokeparvekkeet.

7 Julkisivu länteen

8 Julkisivu etelään

9 Julkisivu pohjoiseen

10 Leikkaus A–A

11 Leikkaus B–B

7

8

9

10

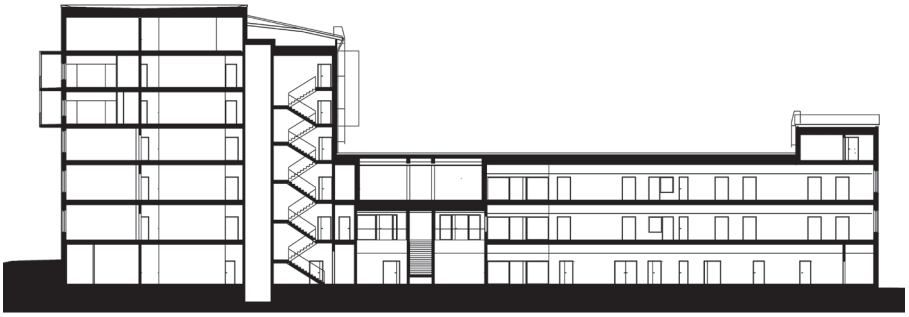

11

Matalaenergiarakentamista

Vaahterakoti on matalaenergiarakennus. ”Ilman muuta mahdollisuus”, Kareoja vastaa kysymykseen, onko se arkkitehtuurille haitta vai etu.

”Arkkitehtuurille se merkitsee isoja asioita, kuten kokonaishahmosta päättäminen, jossa kompaktiivisuus ja lämpimän vaipan mittasuhteet ovat tärkeitä. Mahdollisuuksia on, paljon vielä käyttämättömiäkin. On ajateltava luovasti”, hän korostaa.

Tiukat tavoitteet saavutettiin hyvällä yhteistyöllä

”Vaahterakodin elementit olivat meille mieluinen kohde sekä vaativien elementtien tekemisen että tiukalla aikataululla toteutetussa hankkeessa vallinneen erinomaisen yhteistyön ansiosta”, toteaa ontelolaattoja lukuun ottamatta kohteen kaikki, lähes 700 betonielementtiä tehneen YBT:n toimitusjohtaja *Juha Alapuranen.* 700 elementtien toimitus jaettiin aikataulun takia YBT Ylitornion, Raahen ja Kuhmon tehtaiden kesken.

Avoin vuoropuhelu ja hyvä yhteistyöhenki toimi hänen mukaansa niin tilaajan, suunnittelun kuin työmaan kanssa poikkeuksellisen jouhevasti ja hyvin tuloksin. Erityiskiitokset Alapuraselta lähtee rakennesuunnittelusta vastanneen *Sweco Oy:n Tommi Reposelle* kumppaneineen.

Julkisivuelementtien värien ja muotojen hakeminen yhdessä arkkitehdin kanssa oli Alapurasen mukaan mielenkiintoista ja palkitsevaa.

12

13

12 Pohjoisen pääsisäänkäynnin yhteydessä olevan poikkisuuntaisen katosrakennuksen julkisivut on toteutettu graafisella betonilla. Pinnoissa on Aimo Katajamäen suunnittelemaa grafiikkaa.

13 Joka kerroksessa on oma kotipesä, johon liittyy lasitettu iso viherhuonetyyppinen parveke.

14 5. kerros

15 3. kerros

16 2. kerros

17 1. kerros

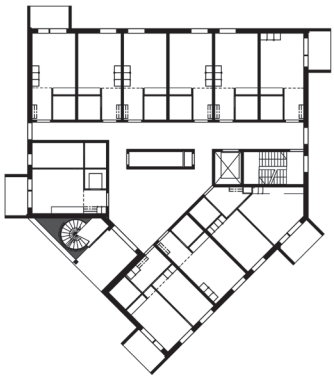

14

15

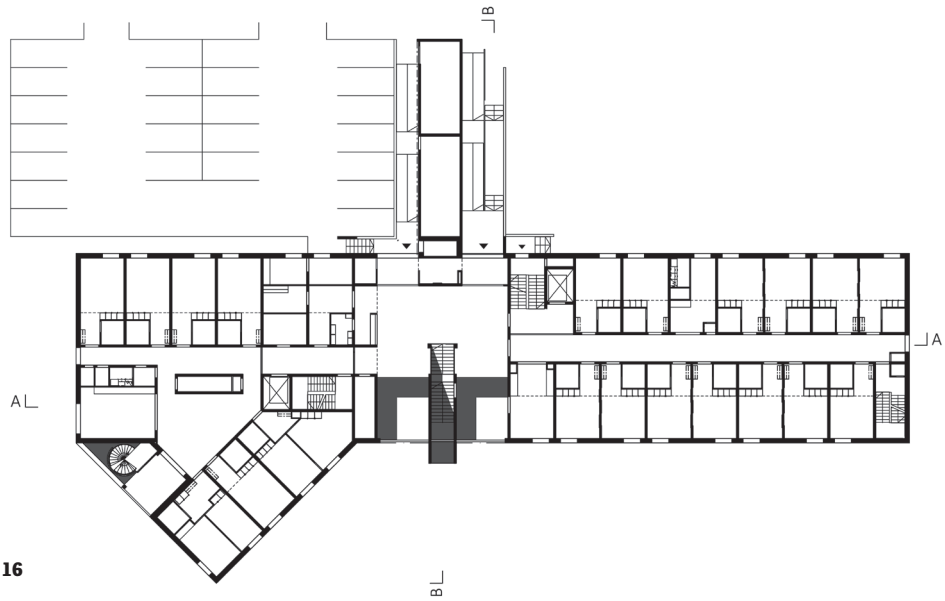

16

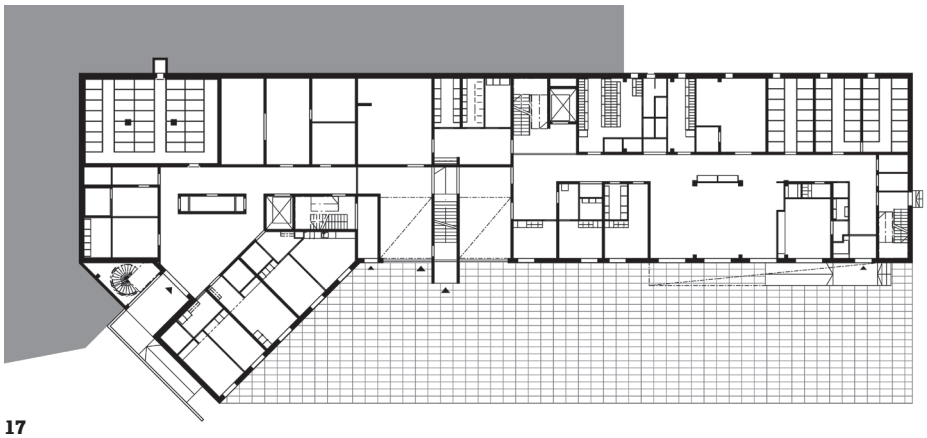

17

"Valmistimme julkisivut korkeaprofiilisella uramuotilla, jossa urat ovat haasteellisesti 45 asteen kulmassa ja urien suunnat aina ristiin. Pinta valmistettiin kolmella väriaineella sekoitetusta betonista, epätasaisen värijaon vuoksi sekoitusajan piti olla mahdollisimman lyhyt. Lisäksi patinoitu pinta saatiin profiilipeltipinnan reagoimisella väribetonin kanssa", Alapuranen listaa julkisivuelementtien tekovaiheen vaativimpia yksityiskohtia.

Palvelutalo Vaahterakoti
Osoite: Jampankaari 1, Järvenpää
2 – 6 kerrosta
Kerrosala: 5155 m²
Rakennusaika: 2015 - 2017
Rakennuttaja ja tilaaja: Järvenpään Mestariasunnot Oy
Arkkitehti- ja pääsuunnittelu: ARK-house Arkkitehdit Oy
Rakenne- ja elementtisuunnittelu: Sweco Oy
Projektinjohtourakoitsija: Mestaritoiminta Oy
Betonielementtitoimitus: YBT Oy
Ontelolaattatoimitus: Parma Oy

18

19

20

21

18 Vaahterakodin alempi taso liittyy julkiseen toritilaan.

19 Käyttäjät olivat aktiivisesti mukana koko hankkeen ajan ja heidän toiveensa ja tarpeensa otettiin huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa. Sisätilojen väritys on hillittyä.

20 Saumat otettiin osaksi sommittelua.

21 Torniosan veistoksellisuutta korostaa sen kattopinta, joka nousee samaan tahtiin kuin rinnemaasto.

Nursing home Vaahterakoti in Järvenpää

Vaahterakoti in Järvenpää is a pleasant, home-style nursing home for the elderly. The bulk of the building is divided into two clearly distinguishable parts, which together form a single entity. In architectural terms, the building is a homogeneous surface forming a sculptured body. The homogeneity is complemented by both an intensive colour and a markedly grooved concrete surface.

Vaahterakoti meets strict environmental and health criteria. It has been built using health-promoting and safe building materials, it features good sound insulation, it is energy efficient and tight.

Vaahterakoti is a prefabricated building. Instead of concealing the joints of the prefabricated units on the facade, they have been made part of a composition where independent units form a uniform whole.

The marked grooving of the units runs in different directions on the facade as a set of lines. The lively appearance is emphasised by the intensive colour produced by mixing red, yellow and black pigment in the fresh concrete. The facade panels are composed like chess squares following the variations in the directions of the grooves. The same chess square placement is also used with the windows.

The facades of the shelter building connected to the main entrance are made from graphic concrete. The light-coloured surfaces are ornamented with a subtle bird theme.

The lounging lobby that takes up the floors of the tower part leads to a common balcony providing views of the landscape in different directions. The larger apartments on the uppermost floors feature also private cantilevered balconies.

The wing part consists partly of two-storey space. The lobby between the two stair enclosures showcases the two-storey character through large glass walls and internal balconies.